

LÄGESRAPPORT

VIABLE CITIES

KLIMATNEUTRALA STÄDER

2030

KFKS 2021/422

2022-11-04

Emelie Holmström

Innehållsförteckning

1.	Bakgrund	2
2.	Klimatneutrala Nacka 2030.....	2
2.1.	AP I - Naturbana satsningar som påskyndar klimatomställningen.....	4
2.1.1.	Syfte och mål	4
2.1.2.	Genomförda aktiviteter och kommande planering.....	4
2.2.	Arbetspaket 2 – Klimatarena Nacka – nya former för samverkan och medborgarengagemang	4
2.2.1.	Syfte och mål	4
2.2.2.	Genomförda aktiviteter och kommande planering.....	5
2.3.	Arbetspaket 3 – Utveckla planeringsprinciper och processer för kvalitet och hållbarhet i samhällsbyggnadsprojekt	5
2.3.1.	Syfte och mål	5
2.3.2.	Genomförda aktiviteter och kommande planering.....	5
3.	Reflektion och insikter	6
3.1.	Mot en hållbar stadsutveckling	6
3.2.	Kommunens omställningsförmåga	8
4.	Övriga åtaganden inom satsningen Klimatneutrala Städer	
	2.0.....	9
4.1.	Klimatkontrakt 2030.....	9
4.2.	Klimatinvesteringsplan.....	10

I. Bakgrund

Viable Cities är ett av 17 strategiska innovationsprogram som får stöd i en gemensam satsning av Vinnova, Energimyndigheten och Formas. Syftet med satsningen är att skapa förutsättningar för Sveriges internationella konkurrenskraft och hållbara lösningar. Programmet pågår mellan 2017 och 2030 och samlar aktörer inom näringsliv, akademi, civilsamhälle och offentlig verksamhet. Viable Cities handläggs av Energimyndigheten och KTH är värdorganisation.

Nacka kommun är sedan 2021 medlem i Viable Cities och är en av flera svenska kommuner som får medel från Energimyndigheten genom medverkan i satsningen *Klimatneutrala städer 2030 2.0*. Medverkande städer har tagit på sig att öka takten genom att testa nya arbetssätt och lösningar, att lära av varandra och att arbeta för missionen: att skapa städer som fungerar bra för människor som bor i den, som är bra för invånarnas, företagens och samhällets ekonomi – och – som är bra för klimatet. För att lyckas med omställningen krävs samarbete på en nivå som aldrig skett förut – mellan invånare, politiker, företag och tjänstemän likväl som mellan nationell, regional och lokal nivå. Hur kommunerna arbetar för att öka takten beskrivs i det klimatkontrakt som tas fram projekten.

Klimatneutrala Nacka 2030 är ett samverkansprojekt där projektconsortiet består av Nacka kommun, Nacka Energi, Nacka Vatten och Avfall, Sveafastigheter, Skanska, Kungsvåningen, Storstaden bostad, JM, Ica Maxi stormarknad, KTH och Nacka-Värmdö FN-förening. Samverkansprojektet sträcker sig från hösten 2021 till och med hösten 2024.

Projektet fokuserar på stadsutvecklingsprocessen och platsen Centrala Nacka med utgångspunkt i konceptet Naturban¹. Målsättningen är att bidra till en Naturban stadsutveckling och öka förståelsen för hur vi kan organisera stadsutvecklingsprocessen för att säkra kvalitet och hållbarhet i projekten. Projektet ska även öka förståelsen för samverkansprocesser kan utformas för att öka delaktighet och engagemang hos Nackaborna, näringsliv och civilsamhälle.

Projektet kommer årligen att ta fram en lägesrapport till kommunstyrelsen för att informera om resultat och insikter som framkommer. Denna rapport är den första i ordningen. Information om projektet sker också återkommande i andra forum.

2. Klimatneutrala Nacka 2030

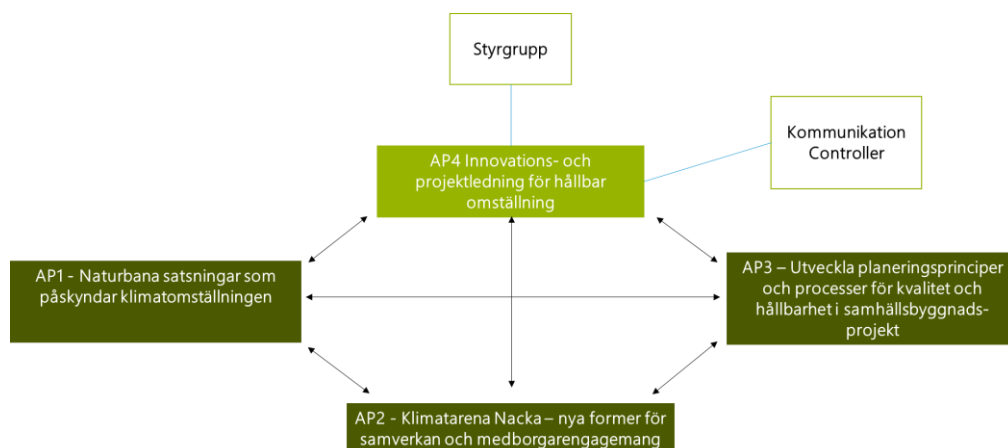
Syftet med arbetet i Klimatneutrala Nacka 2030 är lära, utveckla och testa nya arbetssätt och lösningar i samverkan med en bredd av aktörer och kompetenser

¹ Ett koncept som tagit fram för Centrala Nacka. Naturbant är det dynamiska mötet mellan natur och stad. Mer info på: [Centrala Nacka](#) | [Nacka kommun](#)

där vi med gemensamt fokus kan bidra konkret till hållbara lösningar som i sin tur bidrar till utvecklingen av ett klimatneutralt Nacka i sin helhet.

Centrala Nacka står inför en stor bebyggelseomvandling. Utbyggnaden kommer pågå under många år och omfattar både stora infrastrukturförändringar såväl som välfärdsfastigheter, utomhusmiljöer, sportytor, en stadspark och nya bostadskvarter och verksamhetslokaler. Inom området finns också befintliga byggnader och värden som behöver tas till vara. Utvecklingen sker till stor del på det som idag är kommunal mark vilket gör platsen lämplig som testbädd för nya lösningar. Det finns en förväntan om att erfarenheter från projektet i Centrala Nacka kan bidra till en mer hållbar stadsutveckling även i andra områden i Nacka och utanför.

Nacka kommuns arbete för ett Klimatneutralt Nacka 2030 är arrangerat i fyra arbetspaket där arbetspaket 1-3 är innovationsprojekt medan arbetspaket 4 håller ihop arbetet och ansvarar för framtagande av Klimatkontrakt 2030 och klimatinvesteringsplan.

Det första paketet (AP 1) har som mål att identifiera, utveckla och testa lösningar som bidrar till klimatomställningen och en naturban stadsutveckling. Arbetspaket två (AP 2) ska genom en fördjupad dialog mellan kommun, byggaktörer, civilsamhället och akademien skapa ny kunskap om hur olika styrningsformer och samverkansprocesser kan utformas för att öka kraften i innovations- och omställningsarbetet. I det tredje arbetspaketet (AP 3) utforskas utmaningar och flaskhalsar i planeringsprocessen för att kunna utveckla nya arbetssätt för att säkerställa kvalitet och hållbarhet i stadsutvecklingsprocessens olika skeden.

2.1. AP 1 - Naturbana satsningar som påskyndar klimatomställningen

2.1.1. Syfte och mål

Den naturbana stadsutvecklingen ska bidra till en klimatneutral stadsdel med både grönskande och urbana kvaliteter. En stadsdel som ligger i tiden och har en hög attraktivitet för framtidens Nackabor samtidigt som den också främjar ett hållbart byggande och en hållbar livsstil i linje med missionen ”*Klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser*”.

I AP 1 samverkar representanter från olika kommunala enheter, byggaktörer och akademien med målet att identifiera, analysera och genomföra hållbara lösningar i planeringen av Nacka stad. Aktiviteter (dialogmöten, workshops) designas för att möjliggöra kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan deltagande aktörer och för att öka förståelsen för hur naturbana idéer och lösningar kan vara en del av planeringen och omsättas i konkreta åtgärder. Arbetspaketet ska främst utveckla en metodik för att integrera naturbana lösningar i stadsutvecklingen och utveckla en handlingsplan med konkreta hållbara lösningar med potential att accelerera klimatarbetet.

2.1.2. Genomförda aktiviteter och kommande planering

Representanter från olika processer inom kommunen har tillsammans med projektkonsortiet genomfört flera workshops. Arbetet mot en metodik för en naturban stadsutveckling har påbörjats. Bland annat har diskussion och reflektioner kring fallstudier på temat naturbana innergårdar genomförts. Hösten har startat på temat energi där exempelvis möjligheter till att kapa energitopparna diskuterats samt att lokal produktion och lagring av energi i framtiden kommer att synas mer i stadsrummet. Arbetspaketet kommer också samla ihop, utvärdera och ta vidare vårens insikter för att utveckla en metodik som stödjer utvecklingen av det naturbana Centrala Nacka. Ett koncept med potential att tillämpas även i planeringen av andra områden i kommunen likväl som i andra kommuner.

2.2. Arbetspaket 2 – Klimatarena Nacka – nya former för samverkan och medborgarengagemang

2.2.1. Syfte och mål

I AP 2 initieras och organiseras en dialogplattform för att etablera Centrala Nacka som en testbäddsarena för nya tekniklösningar och sociala innovationer. Arbetspaketet har flera delmål så som att driva samverkansprocesser på olika teman som främjar klimat- och hållbarhetsarbetet samt undersöka digitaliseringens möjligheter att stödja nya arbetssätt som främjar medskapande stadsutveckling.

2.2.2. Genomförda aktiviteter och kommande planering

Fokus har hittills varit att identifiera vilken typ av aktiviteter som bedrivs idag för att bidra till ett ökat medborgarengagemang. Flera möten mellan olika kommunala verksamheter har genomförts vilket har lett till en ökad dialog och mer erfarenhetsutbyte mellan olika verksamheter. Sammankomster har också ägt rum inom konsortiet och projektet har deltagit på vissa event som till exempel Företagarträffen i Nacka strand och bakluckeloppis i Sickla med syftet att berätta om projektet och möjlighet till att föra dialog.

Ett antal seminarier med syftet att bidra till att möta klimatutmaningen kommer att ske tillsammans med Stockholm Green Innovation District² och Atrium Ljungberg³. Intentionen är att seminarierna ska främja innovation och bidra till att etablera Nacka stad som en testbäddsarena inom stadsutveckling. Genom den omfattande satsning på hållbar stadsutveckling som pågår i både Centrala Nacka och Sickla finns potential att locka företag inom hållbar stadsutveckling till att etablera sig i Nacka. Sammankomster planeras också med syftet att bättre förstå hur civilsamhället kan engageras bland annat genom inspiration från medborgarinitiativet Hammarby Sjöstad 2.0⁴ som skapat praktiska modeller för att få bostadsrättsföreningar och fastighetsägare att bli mer klimatsmarta och lönsamma genom tekniska åtgärder så som energieffektiviseringar och laddplatser för elbilar. Arbetssättet bör kunna användas av bostadsrättsföreningar och fastighetsägare även i Nacka kommun.

2.3. Arbetspaket 3 – Utveckla planeringsprinciper och processer för kvalitet och hållbarhet i samhällsbyggnadsprojekt

2.3.1. Syfte och mål

I AP3 arrangeras en samskapande process med representation från olika kommunala enheter, byggaktörer och akademi i syfte att analysera hur organisering och styrning av kommunens planeringsprocess påverkar förutsättningarna att realisera visionen om ett hållbart Nacka Stad. Arbetspaketet ska identifiera flaskhalsar och utmaningar i processen samt utveckla arbetssätt för att säkerställa kvalitet och hållbarhet stadsutvecklingsprocessens olika skeden.

2.3.2. Genomförda aktiviteter och kommande planering

Ett brett deltagande från kommunens enheter inom stadsutvecklingsprocessen, de kommunala bolagen samt projektkonsortiets byggaktörer har medverkat på aktiviteter som genomförts för att skapa en större förståelse för hur kommunen kan arbeta med planer och processer för att skapa förutsättningar för en hållbar stadsutveckling. Praktiska exempel som diskuterats är de planer som ligger till

² Stockholms nya tillväxtområde för innovation och hållbarhet. stockholmgreeninnovationdistrict.se – Ledarskap för hållbara och attraktiva städer

³ Atrium Ljungberg utvecklar Sickla mot visionen En klimatsmart stadsdel i världsklass.

⁴ Medborgardriven innovationsplattform verksam i Hammarby Sjöstad [Hammarby Sjöstad 2.0 – Hammarby Sjöstad 2.0 \(hammarbysjostad20.se\)](http://HammarbySjostad2.0-HammarbySjostad2.0(hammarbysjostad20.se))

grund för kommande utveckling av Nacka stad så som regionala planer, översiktsplan och strukturplan. Andra exempel är kommunens projektmodell och strategin för Miljö- och klimatambitioner samt hur markanvisningar kan utformas för att stödja en hållbar stadsutveckling med klimatsmarta lösningar.

Under hösten kommer intervjuer genomföras för att få en djupare förståelse, och därmed generera en bra nulägesbild av planeringsprocessen, inte minst i de tidiga skedena. Genom att förstå utmaningarna kan sedan nya arbetssätt utvecklas och testas.

3. Reflektion och insikter

3.1. Mot en hållbar stadsutveckling

Engagemanget hos projektconsortiet är stort. Det blir tydligt att vi har mycket att lära av varandra, mycket att vinna på att samarbeta smartare. Byggaktörerna har generellt tydligare formulerade mål än kommunen och högre uttalade ambitionsnivåer. Byggaktörerna poängterar vikten av att kommunen är med och driver utvecklingen mot hållbart byggande genom att ställa krav, mäta och följa upp klimatpåverkan och skapa bra förutsättningar för hållbar stadsutveckling.

Byggaktörerna har kommit en bra bit på vägen i sitt arbete med klimatberäkningar och klimatkalkyler och har en relativt tydlig bild av vilka faktorer som ger påverkan på klimatet, från planering till genomförande och senare förvaltning. De menar att den tidiga planeringen har stor påverkan på utsläpp av växthusgaser i efterföljande genomförandeskede och driftskede.

En fråga som diskuterats inom projektet är byggnadsgeometri som har stor påverkan på hur energieffektiv byggnaden kan bli, där den mer energioptimerade geometrin kan stå i motsättning till att uppnå vissa gestaltningsmässiga kvaliteter. Ett annat klimatpåverkande vägval som lyfts är underliggande garage inom varje kvarter i motsats till en parkeringsstrategi som innebär en samordnad lösning inom ett större område. Underliggande garage genererar stora mängder berg och utsläpp från transporter, mer betong samt underbyggda innergårdar. En underbyggd innergård försvårar dagvattenhantering, plantering av växtlighet samt kräver att tätskikt byts ut vilket innebär att gården behöver grävas upp med jämna mellanrum.

Redan idag ska alla beslutsunderlag vara allsidiga, objektiva och brett belysa förslagets konsekvenser. Det innebär att ett beslut som har en påverkan på kommande generationer ska lyfta klimat- och miljöpåverkan i beslutsunderlaget. Det är väsentligt att organisationen har kompetens att belysa förslagets konsekvenser och att de beskrivs i beslutsunderlag. Kommunen behöver vässa sin förmåga att identifiera klimatpåverkande vägval i planeringen och ta fram beslutsunderlag som tydligare belyser klimatkonsekvenser.

Ett steg i arbetet är att testa och vidareutveckla ett klimatberäkningsverktyg i Järlahöjdens strukturplaneringsarbete. Önskvärt är att kunna relatera beräkningarna, både kommunens och byggaktörernas, till kommunens koldioxidbudget och uppsatta mål och att åtgärder som minskar utsläpp av koldioxid framgår i kommande klimatinvesteringsplan. Att systematiskt lyfta fram koldioxidpåverkan, såväl som andra hållbarhetsaspekter, i processen för stadsutveckling ingår förslagsvis i den naturbana metodiken.

En annan mycket viktig parameter för att höja nivån i arbetet med att klara klimatutmaningen är en gemensam vision. Här spelar kommunens styrande planer en viktig roll i att förmedla VAD som ska uppnås snarare än HUR det ska uppnås för att inte förhindra framtida lösningar. Kommunen behöver tydliggöra klimatmål och en gemensam målbild specifikt för Centrala Nacka inom ramen för projektet och det Naturbana konceptet, men också för hela Nackas klimatarbete. Skanskas målbild om klimatneutrala kvarter i Ryssbergen och Atrium Ljungbergs vision om att utveckla Sickla till en hållbar stadsdel i världsklass är bra exempel där det finns ett VAD trots att de ännu inte vet HUR.

I diskussioner inom projektet lyfts i olika sammanhangen vikten av att den tidiga planeringen tar hänsyn till klimat och hållbarhet. Kommunen och byggaktörer upplever att vissa frågor idag dels kommer in för sent och dels är svåra att hantera i enskilda stadsbyggnadsprojekt. Exempelvis kan parkering- och mobilitetsfrågor behöva hanteras inom större geografiska områden istället för att hanteras i enskilda projekt och detaljplaner. Detta gäller även frågor som sopsugssystem, micronät för energigemenskap, grönstrukturer och dagvattenhantering. Det är viktigt att det i processen finns en kontinuerlig koppling och samordning mellan projektarbete och den strategiska planeringen. Det är en utmaning att få en sammanhållen process och sammanhållna system när planering och utbyggnad sker över tid. Detta är ett fokusområde för vidare arbete inom ramarna för projektet.

För att möjliggöra dessa målbilder är det viktigt att framtagna planer möjliggör framtidens okända lösningar samtidigt som de säkerställer och styr mot kvalitet. Till exempel är det idag inte känt vilka stomlösningar som kommer att användas i framtiden: trä, betong, återbrukade material eller en kombination av olika material? Beroende på val av lösning skiljer sig bjälklagshöjderna åt vilket innebär att det finns ett behov av att planbestämmelserna kan hantera detta för att inte riskera att hämma utvecklingen av mer klimatsmarta lösningar. Förutom att möjliggöra för okända tekniska lösningar behöver den stad vi planerar möjliggöra en klimatneutral livsstil. Vi kan inte planera den framtida staden på samma sätt som idag och förvänta oss ett annat resultat.

Ett annat område där samarbete kan öka takten i omställningen är inom återbruk. NVOA och Beijer Bygg arbetar tillsammans med att minska mängden avfall från byggarbetsplatser. Genom att spillmaterial från husproduktioner tas till vara på och hanteras för vidare försäljning av Beijer Bygg finns möjligheten att minska

mängden avfall. För att accelerera arbetet med att tillvarata materialspill behöver fler byggaktörer samt kommunens fastighetsprocess kopplas till initiativet.

Som nämnt ovan kan också kravställning vara ett viktigt instrument för att skynda på omställningen. Även kommunens vägledande styrdokument *Strategi för miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen* har lyfts som en möjlig framgångsfaktor för att höja nivån. Inspel från byggaktörer och andra kommuner samlas in för att utveckla Nackas kommande markanvisningar för att möjliggöra att klimat- och hållbarhetsmålen nås. Hur kraven utformas i markanvisningsavtal och exploateringsavtal, samspelar med planbestämmelser och hur de förhåller sig till exempelvis PBL (Plan- och Bygglagen) behöver studeras vidare. PBL kan behöva utmanas i de fall lagen hindrar utvecklingen mot en hållbar samhällsbyggnad. Här kan samarbetet inom Viable Cities vara ett forum för att lyfta de hinder som kan uppstå.

3.2. Kommunens omställningsförmåga

För att hitta lösningar på den samhällsutmaning den globala uppvärmningen innebär måste vi arbeta på nya sätt inom vår kommunala verksamhet men också tillsammans med den privata sektorn och civilsamhället. Vi behöver tillföra kunskap till vår organisation och utveckla våra arbetssätt för att stärka vår omställningsförmåga.

För att stötta kommunerna i omställningen arrangerar Viable Cities sammankomster och utbildningsinsatser. Under årets bomässa H22 i Helsingborg hölls exempelvis en gemensam workshop med temat omställningsledning ledd av forskare som studerat bland annat de nio kommuner som medverkat i *Klimatneutrala städer 1.0*. Workshopen har följts upp med utbildningsmaterial och fördjupning med praktiska exempel. Andra exempel på ämnen där Viable Cities arrangerar sammankomster är inom klimatsmart mobilitet, klimatinvesteringsplaner, medborgarengagemang och information kring kommande utlysningar. Medlemskapet i Viable Cities underlättar också erfarenhetsutbytet med andra kommuner.

Vårt deltagande i Viable Cities bidrar till nya insikter och ökad förståelse för den gemensamma utmaningen och den omställning vi står inför. Klimatneutrala Nacka 2030 är genom medverkande parter i projektkonsortiet en bra pilot för att testa nya sätt att samverka och för att finna nya arbetssätt. Inom tjänstemannaorganisationen bidrar Klimatneutrala Nacka 2030 också till ett utökat samarbete mellan olika enheter inom stadsutvecklingsprocessen men även en utökad dialog mellan olika processer.

En viktig del i att stärka kommunens omställningsförmåga är att finna former för att involvera Nackasamhället i omställningen vilket är en nödvändighet för att nå klimatmålen. Kommunens förmåga att samverka med näringslivet är god och flera forum för samverkan med näringslivet finns redan etablerade, exempelvis näringslivsnätverket Klimatneutrala Nacka och samarbetet med Atrium

Ljungberg och Stockholm Green Innovation District. Centrala Nacka Marknadsbolag AB är ett annat exempel på god samverkan där kommunen och byggaktörer tillsammans utvecklat och skapar det Naturbana Nacka vilket lyfts som en framgång. Kommunen behöver dock utveckla sin samverkan med nackaborna och föreningslivet. För att få till bestående former där civilsamhället engageras behöver resurser tillsättas som kan driva och uppmuntra omställningen.

Då arbetet med att nå klimatmålen behöver fortgå under många år behövs långsiktigt fokus i omställningsarbetet som uppmuntrar till idéutveckling, test och implementering av nya idéer, utveckling av processer och organisation. Kommunens mål- och budget-ärendet för den kommande treårsperioden innehåller ytterligare satsningar inom miljö- och klimatområdet. Det är viktigt att skapa en organisation och processer som både kan verka inom kommunen men också med resten av samhället för att få till en omställning som möter klimatutmaningen. En del av kommunens åtagande i satsningen Klimatneutrala städer 2.0 är en etablerad omställningsfunktion, med mandat och förmåga att påskynda omställningen till den klimatneutrala staden år 2030 utifrån stadens specifika utmaningar. Hur Nacka kommun organiserar den funktionen behöver studeras vidare.

Det finns erfarenheter från andra deltagande kommuner som kan vara intressanta att inspireras av. Exempelvis har Järfälla kommun en kommunövergripande innovationsavdelning som arbetar med utveckling av alla verksamheter. Järfälla kommun har också tillsammans med näringslivet och akademien startat Barkarby Science⁵ för att främja samverkan och innovation vilket från näringslivet är ett mycket uppskattat initiativ. Helsingborgs kommun har också kommit långt i sitt innovationsarbete och har låtit det genomsyra hela organisationen⁶. För Helsingborgs innovationsarbete är det viktigt att våga testa utan att vara rädd för att misslyckas då även misslyckade försök bidrar till lärande. Ytterligare ett exempel är Göteborg som initierat en klimatomställningsfunktion vilken i stadens budget utpekats som ett viktigt redskap för att driva klimatomställningen.

4. Övriga åtaganden inom satsningen Klimatneutrala Städer 2.0

4.1. Klimatkontrakt 2030

Omställningen till klimatneutrala och hållbara städer kräver ett samarbete på en nivå som aldrig skett förut, där vi arbetar åt samma håll och tillsammans för att nå klimatmålen. Klimatkontrakt 2030 är en gemensam kraftsamling och ett verktyg för att snabba på klimatomställningen. Det är ett långsiktigt åtagande som ska säkra samarbetet mellan städerna och den statliga nivån där alla parter tar på

⁵ [Barkarby Science - En arena för näringsliv, akademi och samhälle](#)

⁶ [Innovationsarbetet - Innovation i Helsingborg](#)

sig att konkret bidra till att öka takten i klimatomställningen. Klimatkontraktet tecknas av Nacka kommun, myndigheterna Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket och Trafikverket samt Viable Cities. Klimatkontraktet är en process under kontinuerlig utveckling och kommer att revideras årligen. För deltagande städer signeras kontraktet av kommunstyrelsens ordförande.

I december 2021 signerades en avsiktsförklaring mellan Nacka kommun och Viable Cities för att markera starten på ett långsiktigt arbete med att utveckla och årligen uppdatera Klimatkontrakt 2030. Ett första förslag på Klimatkontrakt 2030 finns framtaget (se bilaga Klimatkontrakt 2030 i ärendet). Nackas första version av Klimatkontrakt 2030 syftar till att ge en samlad bild av kommunens klimatmål och arbete med att nå målen. I nästkommande version är förhoppningen att ambitionsnivån kan höjas för att snabba på omställningen.

En gemensam ceremoni planeras till den 8:e december av Viable Cities där samtliga 23 städer som medverkar i satsningen Klimatneutrala städer 2030 signerar årets kontrakt.

4.2. Klimatinvesteringsplan

Nacka kommun förväntas ta fram en klimatinvesteringsplan inom ramen för projektet. Klimatinvesteringsplanen ska vara en färdplan med konkreta åtgärder för att uppnå klimatmålen. Planen ska visa på vilka investeringar som krävs, vilka klimatnyttor som uppnås samt de besparingar och samhällsnyttor som genereras. Planen ska utgöra ett stöd vid beslutsfattande. Klimatinvesteringsplanen omfattar såväl kommunala investeringar som de investeringar som sker utanför den kommunala sektorn.

Då de kommunala investeringarna utgör en mindre andel av alla de åtgärder som krävs för att klimatmålen som helhet ska nås, är mobiliseringen av andra aktörer, från näringslivet, civilsamhället och medborgarna till regionen och staten, ett måste. Kommunens befintliga samverkan med näringslivet, som till exempel Klimatnätverk Nacka, näringslivsnätverk och energirådgivning är en bra grund för att fortsatt stötta näringslivets omställning.

Hushållens konsumtion står för ca 60 %⁷ av de totala utsläppen varav medborgarna och civilsamhällets medvetenhet och engagemang måste stärkas. Kommunen underlättar för kommunens invånare att göra hållbara val genom utbyggnad av kollektivtrafik, med tunnelbana och bussterminal i spetsen, likväl som de satsningar som görs på cykelstråk. Dessa satsningar är exempel på kommunala investeringar som återfinns i en klimatinvesteringsplan. Exempel på hushållens investeringar kan vara byte till fordon som vid drift är utsläppsfria, installation av solceller och värmepumpar eller ändrade beteendemönster.

⁷ Vad ingår i de konsumtionsbaserade utsläppen? (naturvardsverket.se)

Viable Cities har tagit fram material för att inspirera kommunerna i deras framtagande av klimatinvesteringsplaner⁸ och kommer också att ta fram konsumtionsbaserade data vilka är specifika för Nacka kommun. Detta, likväl som kommunens koldioxidbudget, kommunens gröna obligationer och åtgärdsplanerna för avfall och fossilfria transporter kan användas för framtagande av klimatinvesteringsplanen.

⁸ [20211019+UTVPROJEKT_KLIMATINVEST.pdf \(squarespace.com\)](#)